

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVI KONFERENCIJA

Vilnius, 2024 m. gegužės 13–17 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė

VU MF Mokslo ir inovacijų skyriaus

inovacijų specialistas Kristijonas PUTEIKIS ir

administratorė Rima DAUNORAVIČIENĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2024

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Indrė Sakalauskaitė
Laura Lukavičiūtė
dr. Agnė Abraitienė
doc. dr. Jūratė Pečeliūnienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
doc. dr. Birutė Zablockienė
prof. dr. Pranas Šerpytis
Artūras Mackevičius

dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
prof. dr. Marius Miglinas
Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
prof. dr. Vilma Brukienė
doc. dr. Saulius Galgauskas
Andrius Žučenka
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas
doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila

prof. dr. Nomedą Rima Valevičienė
Teresė Palšytė
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Viktorija Andrejevaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitą Lesinskienė
doc. dr. Marija Jakubauskienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Kristina Marcinkevičiūtė
Viktorija Rakovskaitė
Austėja Grudytė
Justina Semenkovaitė
Matas Žekonis
Rokas Žekonis
Milvydė Marija Tamutytė
Augustė Senulytė
Miglė Miglinaitė
Rokas Bartuška
Damian Luka Mialkowskyj
Karina Mickevičiūtė
Jovita Patricija Druta
Emilija Šauklytė

Austėja Račytė
Tadas Abartis
Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Gerda Šlažaitė
Kamilė Čeponytė
Einis Novičenko
Benas Matuzevičius
Gabriela Šimkonytė
Ieva Ruzgytė
Milda Mikalonytė
gyd. rez. Valentinas Kūgis
gyd. rez. Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas

Deivilė Kvaraciejūtė
Julija Pargaliauskaitė
Paulius Montvila
Rūta Bleifertaitė
Alicija Šavareikaitė
Julija Kondrotaitė
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabrielė Bajoraitė
Augustinas Stasiūnas
Odeta Aliukonytė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2024

© Vilniaus universitetas, 2024

OPERACINĖJE DIRBANČIŲ SLAUGYTOJŲ PATIRIAMAS STRESAS IR JO SĄSAJOS SU PSICHOSOCIALINE DARBO APLINKA

Darbo autorė. Nijolė MICKIENĖ, išplėstinės praktikos slaugos magistrantūros programa, II kursas.

Darbo vadovas. Doc. dr. Aldona MIKALIŪKŠTIENĖ, VU MF Sveikatos mokslų institutas, Slaugos katedra.

Darbo tikslas. Įvertinti operacinėje dirbančių slaugytojų patiriamą stresą ir jo sąsajas su psichosocialine darbo aplinka.

Darbo metodika. Atliktas kiekybinis tyrimas, naudojant anoniminį apklausos metodą. Tyrimui atlikti parengta anketa, kurią sudaro du klausimynai: 1) Streso vertinimo Reeder skalė ir 2) Jungtinės Karalystės Sveikatos ir saugos tarnybos sukurtas streso darbe vertinimo klausimynas (SDV) (angl. *HSE Management Standards Indicator Tool*) bei bendri klausimai apie tiriamuosius. Gautų duomenų analizė atlikta naudojant kompiuterines programas „MS Excel 2010“ ir „SPSS 24.0“. Tyrime dalyvavo 257 operacinėje dirbantys slaugytojai. Didžioji dauguma iš jų buvo moterys (93,8 proc.), amžiaus vidurkis buvo $44,74 \pm 10,33$ metai. Daugiau nei trečdalis (38,5 proc.) slaugytojų turėjo aukštesnįjį išsilavinimą, 41,2 proc. – aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą, likusieji – aukštąjį universitetinį išsilavinimą (16,7 proc. bakalauro, 3,5 proc. – magistro).

Rezultatai. 46,7 proc. tiriamųjų nustatyta nervinė įtampa, 14,8 proc. stresinė būsena. Kuo amžius ($r=0,242$; $p<0,001$) ar darbo stažas ($r=0,229$; $p<0,001$) didesnis, tuo slaugytojų suvokiamas ir patiriamas darbe streso lygis yra mažesnis. Tačiau kuo slaugytojų darbo krūvis yra didesnis, tuo jų streso lygis yra didesnis ($r=-0,219$; $p<0,001$). Dirbantys iki vieno etato darbo krūviu slaugytojai jaučia mažesnę stresą, negu dirbantys didesniu nei vienu etatu ($p=0,001$). Streso pasireiškimui turi įtaką ir darbo pobūdis – dirbantiems dieninėje pamainoje slaugytojams pasireiškia didesnis streso lygis ($15,37 \pm 5,27$), negu dirbantiems paromis ($20,30 \pm 4,95$) ar įvairiai ($19,21 \pm 3,40$) ($F=16,627$; $p<0,001$); didesniu nei vieno etato krūviu dirbantys slaugytojai reikšmingai dažniau jaučia nervinę įtampą ar stresą ($\chi^2=9,099$; $p=0,002$). Nustatyta, kad iš psichosocialinės darbo aplinkos vertinimo didžiausiu balų vidurkiu įvertintas darbo vaidmuo ($4,43 \pm 0,46$), santykiai ($3,68 \pm 0,74$), pokyčiai ($3,59 \pm 0,75$), kolegų parama ($3,58 \pm 0,61$), o vadovo parama ($3,27 \pm 0,69$); darbo kontrolė ($3,25 \pm 0,60$), darbo reikalavimai ($2,49 \pm 0,56$) yra įvertinti mažesniu įverčiu. Atlikta Spearman koreliacinė analizė, kuri parodė, kad kuo slaugytojų išsilavinimas yra aukštesnis, tuo jų santykiai darbe yra geresni ($r=0,170$; $p=0,006$), bei juntama didesnė vadovų parama ($r=0,156$; $p=0,012$). Kuo slaugytojų darbo patirtis yra didesnė, tuo jų darbo vaidmuo yra aiškesnis ($r=0,188$; $p=0,003$). Dirbantys didesniu darbo krūviu, darbe patiria mažiau laisvės ($r=-0,298$; $p<0,001$),

labiau neaiškus jų darbo vaidmuo ($r=-0,178$; $p=0,004$), galimi mažesni pokyčiai darbe ($r=-0,149$; $p=0,017$), prastesni santykiai su bendradarbiais ($r=-0,301$; $p<0,001$). Aukštąjį universitetinį išsilavinimą turintys slaugytojai vadovo paramą vertino aukštesniais balais ($3,38\pm0,76$), palyginti su žemesnio ($3,16\pm0,60$) išsilavinimo ($H=6,653$; $p=0,036$). Atlikus vienaveiksmes logistines regresijas, nustatyta, kad streso darbe pasireiškimui reikšmingą įtaką daro darbo kontrolė ($GS=0,319$; $PI=[0,188;0,543]$), santykiai ($GS=0,608$; $PI=[0,414; 0,894]$), pokyčiai ($GS=0,643$; $PI=[0,445; 0,929]$), vadovo parama ($GS=0,557$; $PI=[0,376; 0,823]$), kolegų parama ($GS=0,609$; $PI=[0,393; 0,946]$).

Išvados. Nustatyta, kad vidutiniškai kas antras slaugytojas jaučia nervinę įtampą, o kas šeštas slaugytojas yra stresinėje būsenoje. Slaugytojų darbo vaidmuo, kolegų parama ir galimi pokyčiai darbe vertinami geriau, nei kiti stresą keliantys veiksniai, o stresą darbe labiausiai kelia darbo reikalavimai. Aukštesniais balais vertinant darbo aplinkos veiksnius, atitinkamai mažėja darbe patiriamas stresas ir nervinė įtampa.

Raktažodžiai. Operacinės slaugytojai; stresas; psichosocialinė darbo aplinka.